

lista-ügyek vezetője. Ezt nem hurcoltatta börtönbe Pekár, ezt nem perelteti, mert nem magyar tehetség, nem magyar és nem tehetség. Ez szép és csendesen tovább lehet legfontosabb nemzeti kulturintézetünk egyik tényezője.

3. Ez adja meg magyarázatát annak, hogy miért érezte Ambrus Bródi Sándor (Dada), Molnár Ferenc (Uri Divai) egyes rossz és rosszul jellemző darabjának műsoron maradását. Hogy a kommiun után betöltött Szomori Dezső-féle gyenge II. József császárt újból másora kényszerítette. És míg a magyar színműirodalom jeles alkotásai feledésben hevernek, míg a fiatal magyar tehetségek legnátalmasabb tehetsége, a zsidó Fehér Gyulának adták, akiről ezt nem lehet elmondani.

Jellemző, hogy a darabot a két legrosszabb színházi napra, hétfőre és péntekre tüzték ki. A magyar darabért zsfolt házat csinált. Erre a következő hétre nem tüzte ki, hanem későbbre, egy délutáni előadásra. Ugyanakkor Pekár cégeresen ostoba darabját, melytől már betegek a színház előtt adták, mert már polya-egygyel sem lehet áldozatot kapni. Míg a színház aránylag kevés zsidó tagjai állandóan a színlapon vannak: a kiváló magyar művészek: egy Alszeghy Irma, Ligeti Juliska, Aghy Böske, Váradi Aranka, Vizvári Mariska, Hettyei Aranka kezdenek teljesen feledésbe menni. A Jászai Marióriási alakja, Márkus Emilia ragyogó művésze eltévedt ritkaság a Nemzeti Színházban, ahol a zsidó Ivánfi

Bodoky meghökkent. Mit csináljon, mit? Addig gyűrte-marta az észleletit? Ámletit löprengésekkel, míg a gondolatok torlódásából egy mentő ötlet pattant ki.

— Hopp, megvan! Lesz pénz. Hozok pénzt. Ma van a kaposztásmegyeri lövőverseny, Kótyagos a handicapben okvetlen elsőnek fog bejönni. Az utolsó százkoronásomat fölteszem rája... Páfiam, sietek, nehogy lekéssem a Kótyagosost — kiáltotta örömmel és megcsókolta a felesége hajdan purpurvörös, most színtelen ajakát.

— Menj hát, Sanyika, tedd fel a száz kroncsit és én ideges feszültséggel várlak itthon, — pötyögte az asszonyka és még egy meleg csókot cuppantott a

— Gitácska, te csak egy higveleju, madárezsű nőcske vagy. Az igaz, hogy az inség most rátette lábát a küszöbünkre s az ezernyolcszáz korona havi fizetésből nem télik ruhára, szórakozásra, jobb életre; de lásd fiam, a hivatalnokok most nagybőjtöt tartanak és lemondással türik egy közeli jobb jövő reményében a sorsukat.

— Lemondás?! Évek óta hallom ezt... A lemondás csak parázs a hamudatt, amely előbb-utóbb lobbot vet... Nekem egy tavaszi ruha kellene, mert már nem tudok emberek elé menni a uongyaimban és a könyha is üres... Valahonnet és valahogyan, de szerezzél pénzt Sanyika.

— Pénzt? Eh, a pénz csak másodrendű kérdés.

— Másodrendű? Csak addig másodrendű, amíg van... De ha nincs, akkor már elsőrendű — pötyögte Gitácska és bizony megcsurrant a szemé-

gargarizálását annyiszor kell elszedni. A kiváló Somlay Artur mellőzetés és nyomorúság miatt külföldre hujdosott, Náday és Garamszeghy szabadságba menekültek. Bakó László, Gyenes, Kürthy Györgyöt, Kürthy Józsefet, Molnár Lászlót, Turányi, Pataki Józsefet, Onodyt nem engedik tehetségük arányában érvényesülni. És Sugár Károly azt a szerepet tölti be s azt a fizetést kapja, melyet tehetsége megérdemel? Az a Sugár, akinek kis lábujja több művészi talentum, mint egy tonna Ivánfi s egy egész flotta Hevesi.

6. Az igazgató lelkiismeretes buzgólkodását mutatja, hogy a színházban naponta alig tölt 2—3 órát. A színpadon soha, próbákon és előadásokon csak ritkán jelenik meg.

7. A Nemzeti Színház karnagya Kun László zsidó lévén, a zenekar nagyrésze is az.

8. Hogy milyen magyar az a psyché, mely a magyarság nagy lelki műhelyét igazgatja, egy példa mutatja, melyre talán még a türelmes magyar kéz is ököllé lesz. Ambrus elfelejtette, hogy október hatodika és Katona József születésnapjai a magyar lélek emlékező stációi. Mikor figyelmeztették, ezt felelte: — *talán bizony kalendáriumot tartsak!*

Nem említem most, hogy a magyar művészek fizetése barbáru nyomorult. Nem említem, hogy ugyanakkor egy olyan darabra, mint a Clemenceau-ügy, mely külföldön rég divatját multá és sohasem volt nagy művészi alkotás, százezret költöttek. Nem em-

lítem, mert a feltoluló sorok árján valami végtelen harag és kétségbeesett elkéseregés tölt el. A magyar munka mindig idegen jövő ereje, a magyar vér idegen érdek védelme, a magyar ész idegen faj sejtje volt, de legalább miénk volt a szívünk, a zokogásunk és a kacagásunk. És magyar szem, magyar száj, magyar szív sirhatta örökkévaló széppe a magyarság mulhatlan tragédiáját.

Pegyver és barbár erő nem ölhet meg egy fajt, *de jaj neki, ha kifejező szervei idegenek lesznek*. Elrabolták földünk s anyagi feltámadásunk minden feltételét. És most azt lopják el, ahol még diadalmasan és alkotóan magyarok lehettünk, ellopják művészetünk, irodalmunk magyarságát. Ne ébreddezz, szerencsétlen magyar, felejtse el édesanyád nyelvét, magyar ifjúság, s te öt év poklában vérzett magyar katona menj idegen küzdőkhöz kéregétni. Lassan megölik a magyar lelket s ezután fájdalmaink sem lehetnek halhatatlanok. Bebörtönölt szenvedéseink fölött idegen csöcselék fogja rikácolni a maga győzedelmes életét.